PL

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 29 stycznia 2010 r.

w sprawie przepisów zapewniających wsparcie akcji kredytowej na rzecz przedsiębiorstw

(CON/2010/14)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 8 stycznia 2010 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) o wydanie opinii w sprawie projektu uchwały w sprawie rodzajów weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski do dyskonta oraz zasad i trybu ich dyskonta (zwanej dalej „projektem uchwały")[1].

Właściwość EBC do wydania opinii wynika z art. 127 ust. 4 oraz art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 2 ust. 2 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych[2], z uwagi na to, że projekt uchwały dotyczy wprowadzenia nowego instrumentu polityki pieniężnej przez państwo członkowskie, które nie przyjęło euro. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Założenia projektu uchwały

1.1 Zgodnie z art. 44 ustawy o Narodowym Banku Polskim[3], NBP może przyjmować od banków weksle do dyskonta i redyskonta, a rodzaje weksli przyjmowanych przez NBP do dyskonta i redyskonta określa Zarząd NBP w drodze uchwały. Zgodnie z tą delegacją ustawową, Zarząd NBP określił zasady przyjmowania weksli do redyskonta uchwałą z 1999 r.[4] Celem projektu uchwały jest natomiast wprowadzenie nowego instrumentu w postaci dyskonta weksli, w ramach którego NBP będzie przyjmował do dyskonta od banków weksle własne przedsiębiorców, stosując do tych weksli stopę dyskontową ustalaną przez Radę Polityki Pieniężnej.

1.2 Projekt uchwały ma na celu przeciwdziałanie obecnym niekorzystnym uwarunkowaniom rynkowym ograniczającym akcję kredytową banków na rzecz przedsiębiorstw, w tym celu

---

1 Projekt uchwały z dnia 7 stycznia 2010 r.

2 Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

3 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.).

4 Uchwała Nr 2/98 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 27 lutego 1998 r. w sprawie rodzajów weksli przyjmowanych przez Narodowy Bank Polski do redyskonta oraz zasad i trybu ich redyskonta (Dziennik Urzędowy NBP z dnia 9 marca 1998 r. Nr 3, poz. 5).

wprowadzając kredyt wekslowy – nowy instrument refinansowania banków stwarzający możliwość pośredniego finansowania przez NBP akcji kredytowej na rzecz przedsiębiorstw bez konieczności wchodzenia w bezpośrednie relacje z klientami banków[5].

1.3 Projekt uchwały określa zakres podmiotów uprawnionych do korzystania z kredytu wekslowego i rodzaje weksli przyjmowane do dyskonta, a także procedury mające zastosowanie do wprowadzanego kredytu wekslowego. Podmiotami, od których NBP może przyjmować weksle do dyskonta, są: i) banki krajowe; ii) oddziały banków zagranicznych; oraz iii) oddziały instytucji kredytowych[6], które: a) posiadają rachunek bieżący w NBP; oraz b) zawarły z NBP umowę o udzielanie przez Narodowy Bank Polski kredytów wekslowych. Do dyskonta NBP przyjmuje weksle własne[7] z terminem płatności nie dłuższym niż rok od daty wystawienia, spełniające ogólne wymogi określone przepisami ustawy Prawo wekslowe[8] oraz wymogi dodatkowe określone w projekcie uchwały[9].

2. Uwagi EBC

2.1 EBC rozumie, że zakres podmiotowy projektu uchwały obejmuje banki z siedzibą w Polsce (w tym spółki zależne banków zagranicznych i instytucji kredytowych), jak również oddziały instytucji kredytowych. EBC przyjmuje takie rozwiązanie z zadowoleniem, ponieważ zapewnia ono równe warunki konkurencji pomiędzy bankami krajowymi i zagranicznymi oraz instytucjami kredytowymi.

2.2 Jakkolwiek nieuczestniczące państwa członkowskie zachowują kompetencje w zakresie polityki pieniężnej, to jednak korzystne dla tych państw byłoby stopniowe osiąganie zgodności ze standardami Eurosystemu, tak aby instytucje kredytowe prowadzące działalność na ich terytorium mogły zapoznać się z wymogami, które będą miały zastosowanie po przyjęciu przez te państwa waluty euro. Taka stopniowa harmonizacja poprzedzająca przyjęcie euro przyczyni się do niezakłóconej integracji krajowych banków centralnych tych państw z Eurosystemem. W tym kontekście EBC pragnie zwrócić uwagę NBP na fakt, iż jednolita lista zabezpieczeń Eurosystemu obejmuje jedynie weksle własne: których emitentami są instytucje kredytowe będące kwalifikowanymi kontrahentami operacji polityki pieniężnej Eurosystemu, które są zabezpieczone

---

5 Zob. uzasadnienie do projektu uchwały, s. 1. Zob. także „Założenia polityki pieniężnej na rok 2010", s. 18 (dostępne na stronie internetowej NBP pod adresem www.nbp.pl).

6 W rozumieniu art. 2, art. 4 ust. 3 oraz art. 4 ust. 1 pkt 1, 2 i 17 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.) – określenie „bank" obejmuje instytucje kredytowe wpisane do rejestru w Polsce (z wyłączeniem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych), termin „instytucje kredytowe" w rozumieniu prawa polskiego odnosi się wyłącznie do instytucji kredytowych z Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) spoza Polski, natomiast instytucje kredytowe spoza EOG polskie prawo określa mianem „banków zagranicznych".

7 W anglojęzycznej wersji niniejszej opinii terminy „bill of exchange" (weksel, weksel trasowany) oraz „promissory note" (weksel własny) są używane w świetle odpowiednich definicji zawartych w mających zastosowanie konwencjach międzynarodowych (zob. art. 1 i art. 75 Konwencji w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych (Genewa, 7 czerwca 1930 r.) oraz przepisach prawa krajowego (zob. art. 1 i art. 101 ustawy Prawo wekslowe, o której mowa w przypisie 8).

8 Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r – Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r. Nr 37, poz. 282, oraz z 2006 r. Nr 73, poz. 501).

9 Par. 1 ust. 1 pkt 2-8 projektu uchwały.

pulą hipotecznych kredytów mieszkaniowych oraz które spełniają inne kryteria dla aktywów kwalifikowanych[10].

2.3 Wymóg zapewniania właściwego zabezpieczenia operacji kredytowych zawarty w art. 18 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego nie ma obecnie zastosowania do NBP z uwagi na derogację zawartą w art. 42 ust. 1 Statutu. Mając jednak na względnie promowanie standardu zapewniania właściwego zabezpieczenia dla wszystkich operacji kredytowych krajowych banków centralnych, EBC pragnie zauważyć, iż korzystne dla projektu uchwały byłoby uwzględnienie wyraźnego zapisu wprowadzającego wymóg sprawdzania zdolności kredytowej klientów banków, który uzupełniałby zarówno zabezpieczenia już zawarte w projekcie uchwały i wzorze umowy o udzielanie przez Narodowy Bank Polski kredytów wekslowych stanowiącym załącznik do uchwały[11], jak i ogólny wymóg ustawowy uzależniający przyznanie kredytu przez bank od zdolności kredytowej kredytobiorcy[12].

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Frankfurt nad Menem, 29 stycznia 2010 r.

[podpis]

Prezes EBC

Jean-Claude TRICHET

10 Zob. pkt 6.2.2 załącznika I do wytycznych EBC/2000/7 z dnia 31 sierpnia 2000 r. w sprawie instrumentów i procedur polityki pieniężnej Eurosystemu (Dz.U. L 310 z 11.12.2000, s. 1).

11 Na przykład: konstrukcja indosu zwrotnego, w ramach której weksle własne stanowiące podstawę udzielania kredytu wekslowego nie będą przez NBP przedstawiane do wykupu przedsiębiorstwom, lecz będą zwracane bankom, które przedstawiły je do dyskonta, z jednoczesnym bezpośrednim zaspokojeniem się przez NBP całą sumą wekslową, potrącaną z rachunku bieżącego banku (par. 12 ust. 1 projektu uchwały); możliwość postawienia kredytu wekslowego w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku niezachowania przez bank warunków umowy (par. 4 ust. 5 projektu uchwały); prawo wglądu NBP do dokumentacji kredytowej klienta banku (par. 2 pkt 3 wzoru umowy o udzielanie przez Narodowy Bank Polski kredytów wekslowych); wymóg przedstawienia przez bank przedstawiający weksle do dyskonta zaświadczenia stwierdzającego, że bankowi nie są znane przypadki nieterminowego regulowania zobowiązań wekslowych przez wystawcę weksli przedstawianych do dyskonta (par. 4 ust. 3 pkt 2 projektu uchwały); prawo wypowiedzenia przez NBP umowy o udzielanie przez Narodowy Bank Polski kredytów wekslowych ze skutkiem natychmiastowym (par. 6 ust. 1 wzoru umowy o udzielanie przez Narodowy Bank Polski kredytów wekslowych).

12 Art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.